

Rzepiński, Witold

Rola doradztwa rolniczego w procesie wielofunkcyjnego rozwoju wsi

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 8, 134-136

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROLA DORADZTWA ROLNICZEGO W PROCESIE WIELOFUNKCYJNEGO ROZWOJU WSI

Zmiany, jakie dokonane zostały w ostatnich latach w rolnictwie polegające na uwolnieniu mechanizmów rynkowych zmusiły rolników do podejmowania w większym zakresie decyzji ekonomicznych. Rolnictwo zostało objęte mechanizmem cen wolnorynkowych do czego rolnik nie został absolutnie przygotowany, a znaczna ich część nie chce poddać się zmianom ekonomiczno-organizacyjnym.

W pewnym stopniu panuje jeszcze przekonanie, że rolnik powinien zajmować się tylko produkcją. W takich okresach występuje zwykle większe zapotrzebowanie na fachowe doradztwo.

Wymogom tym stara się sprostać również Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Ostrołęce. Swoją działalność rozpoczął od stycznia 1991 roku, powołany jako nowa jednostka decyzją Wojewody Ostrołęckiego Nr 35/90.

Wcześniej usługi doradcze w zakresie rolnictwa świadczył Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego. W tym okresie było to głównie doradztwo technologiczne ukierunkowane na osiągnięcie wysokich plonów i wydajności. Istniały możliwości sprawdzenia nowych technologii we własnym gospodarstwie.

Obecnie istnieje zapotrzebowanie na inne doradztwo – doradztwo wielokierunkowe rozwiązujące kompleksowo sprawy wsi. Podstawowym zadaniem jakie musi spełnić doradztwo rolnicze jest poprawa bytu rodziny wiejskiej. Aktualnie egzystencja rodziny wiejskiej jest zagrożona. Polska konsekwentnie zmierza do Wspólnoty Europejskiej, gdzie pewne zasady narzuca Traktat Rzymski, który zakłada, że egzystencja rodziny wiejskiej powinna być godna, zbliżona do średniego poziomu w danym regionie. Sytuacja ta wymaga więc od rolników i instytucji, firm obsługujących rolnictwo posiadania umiejętności, które umożliwią uzyskanie jak najwyższej efektywności ekonomicznej.

Dużą rolę musi tutaj odegrać doradztwo rolnicze. Tempo rozwoju gospodarczego będzie wymagało od doradztwa rolniczego nasilających się działań znacznie wybiegających poza wzrost produkcji bowiem – „nie sztuka produkować a sztuka sprzedać”. Działania te będą przede wszystkim zmierzały do: doskonalenia wiedzy i umiejętności ludzi, rozwijania przedsiębiorczości, promowania twórczego myślenia i rozwijania możliwości, zwiększania wydajności i konkurencyjności produktów rolnych, doradztwa marketingowego, organizacji biznesu, doradztwa rolnictwa ekologicznego i biodynamicznego, produkcji ulepszonej i dobrej jakości żywności, doradztwa w zakresie ochrony środowiska i kontroli zanieczyszczeń. Sporo uwagi trzeba będzie poświęcić doradztwu promującemu nowe sposoby wykorzystania zagospodarowania przestrzeni wiejskiej.

W procesie dynamicznego rozwoju przedsiębiorczości na wsi w trakcie przekształceń gospodarstw rolnych, doradztwu rolniczemu przypadnie szczególnie rola pozwalająca stymulować, ukierunkować i wykorzystywać przedsiębiorczość dla zapewnienia zintegrowanego wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich.

Niezbędne jest tworzenie regionalnych programów rozwoju a jednocześnie ożywienie wsi, gminy. Konieczna jest inicjatywa, szczególnie taka, która pozwoli na zorganizowanie dopływu środków finansowych z zewnątrz i współdziałanie z właścicielem kapitału. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości można często mierzyć sprawnością instytucji wiejskiej oraz aktywnością lokalnej władzy. Duży udział w sprawności samorządów lokalnych mają przedsiębiorcy dynamiczni, wytrwali w działaniu ludzie.

Doradztwo rolnicze może normalnie funkcjonować, jeśli zostanie jasno określona polityka rolna, bowiem jako jednostka finansowana przez budżet państwa jest jego instrumentem. Wytycznymi dla doradztwa na najbliższy okres są „założenia polityki społeczno-gospodarczej dla wsi, rolnictwa i gospodarki żywnościowej do roku 2000”. Istnieje aktualnie zwiększone zapotrzebowanie na wielokierunkowe doradztwo rolnicze. Pewne ożywienie wniosły tutaj preferencyjne kredyty rolnicze, które rolnicy najczęściej przeznaczają na zakup ziemi i maszyn oraz modernizacji budynków. Podstawowym problemem z jakim boryka się doradztwo, a także rolnictwo jest brak wiarygodnej informacji, co jest przeszkodą w podejmowaniu decyzji gospodarczych. W Polsce potrzebny jest powszechny system informacji krajowej

i regionalnej, który ułatwi rolnikowi podjęcie decyzji gospodarczych oraz tworzenie prognoz.

Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Ostrołęce uruchomił własny system informacji rynkowych, a już niedługo powstanie regionalny system, w perspektywie jest krajowy. Przygotowujemy rolników do prowadzenia uproszczonej księgowości, co często ułatwia podjęcie decyzji gospodarczych, a w przyszłości stanie się obowiązkowe o czym z pewnością zdecydują służby fiskalne.

Podjęto działania zmierzające do integracji rolników, bowiem polska wieś jest rozbita, rozdarta a tylko w zespołowych działaniach można oczekiwać sukcesu – nakłaniamy do zespołowego użytkowania maszyn, tworzenia małych spółdzielni. Z inicjatywy Ośrodka powstało Ostrołęckie Stowarzyszenie Biur Rolnych.

Wiele działań zmierza do poprawy ochrony środowiska – atestacja opryskiwaczy. Ważnym zagadnieniem jest ochrona wody i racjonalne jej wykorzystanie, jej jakość w większości gospodarstw rolnych jest zła, konieczne jest wodociągowanie. W ramach edukacji ekologicznej podjęto działania zmierzające do budowy gnojowni w zagrodach, co w znacznym stopniu ograniczy stężenie wód gruntowych i poprawi efektywność nawożenia organicznego.

Opracowano programy doradcze, które zintensyfikują i poprawią jakość mleka, żywca wołowego i wieprzowego oraz pozwolą lepiej wykorzystać własną bazę paszową.

Zorganizowano wiele kursów dla kobiet, na których uczestniczki zdobyły praktycznie nowe zawody (krawiectwo, wikliniarstwo).

Pewną szansą dla rodzin wiejskich może być agroturyzm. Ośrodek nasz promuje tę formę usług na wsi. Podjęto działania mające na celu racjonalne żywienie rodziny.

Doradztwo rolnicze ma do spełnienia bardzo poważną misję – dołączenia obszarów wiejskich w Polsce do poziomu Wspólnoty Europejskiej. Jest to bardzo trudne zadanie, ale doradztwo nie czeka, szuka, próbuje współdziałając z rolnikami.